

Wapenexport naar recordhoogte

De Nederlandse wapenexport heeft in 2014 een recordhoogte van ruim 2 miljard euro bereikt. De export is 43% hoger dan het vorige record uit 2009, dat 1,4 miljard euro bedroeg. De hoogte van het bedrag wordt gedeeltelijk verklaard door een exportvergunning voor F35 (Joint Strike Fighter) –voor 700 miljoen aan onderdelen naar Italië, Turkije en de VS. Ruim 18% van de export ging naar landen in de door chaos en geweld geteisterde regio Midden-Oosten en Noord Afrika. De waarde van de afgegeven uitvoervergunningen voor deze regio bedroeg bijna 380 miljoen euro. Fors meer dan de 117 miljoen euro in 2013. Zes van de landen waaraan in 2014 wapens zijn geleverd zijn nu betrokken bij de oorlog in Jemen. Van de landen die betrokken zijn (geweest) bij leveringen aan strijdende partijen in Syrië ontvingen Qatar, de Verenigde Arabische Emiraten, Saoedi-Arabië en Turkije wapens uit Nederland.

Belastingontduiking door wapenbedrijven

Veel wapenbedrijven gebruiken Nederland voor het ontwijken van belasting, zo blijkt uit een recent onderzoeksrapport van Stop Wapenhandel. Zeven van de tien grootste wapenproducenten ter wereld hebben een belastingconstructie in Nederland, en meer dan de helft van de wapenproducenten uit de top 100 grootste wapenbedrijven heeft een holding of vestiging in Nederland. Dat betekent dat van elke twee dollar die wereldwijd wordt verdient met wapenproductie, er een via een financiële constructie in Nederland loopt.

“Belastingontwijking door wapenbedrijven is dubbel cynisch. Alle bedrijven profiteren van infrastructuur die uit belastingopbrengst wordt betaald, maar bij wapenbedrijven worden ook de producten grotendeels betaald uit belasting: de grote wapenbedrijven verkopen het merendeel van hun producten aan nationale staten,” zegt auteur Martin Broek.

Controversiële gasten op wapenbeurs

Eind juni vindt in de RAI in Amsterdam de conferentie en wapenbeurs Maritime/Air Systems & Technologies (MAST) plaats. Onder auspiciën van onder meer de Koninklijke Marine zijn hiervoor officiële delegaties uit diverse Europese en Aziatische landen uitgenodigd. Daaronder landen die in oorlog zijn of bekend staan als ernstige mensenrechtenschenders, zoals Saoedi-Arabië, Bahrein, Qatar, Koeweit, Maleisië, Turkije en de Verenigde Arabische Emiraten.

Ook India, druk bezig met het moderniseren van het kernwapenarsenaal, is te gast. Welke bedrijven hun dodelijke waar komen promoten op de beursvloer is op het moment van schrijven nog niet bekend. Wel is al duidelijk dat een patrouilleschip van de marine aanwezig zal zijn, dat door de beursdeelnemers bezocht kan worden.

De RAI was al eerder het toneel van een aantal internationale wapenbeurzen, waar in 2005 en 2006 stevig tegen geprotesteerd werd. De gemeente Amsterdam liet destijds weten tegenstander van het houden van dergelijke beurzen in de stad te zijn, maar hier formeel niets tegen te kunnen doen.

Klucht rond Joint Strike Fighter zet zich voort

Hoewel het programma voor de ontwikkeling en productie van de F35, beter bekend als de Joint Strike Fighter (JSF), gestaag doorgaat, blijven de problemen zich opstapelen rond dit gevechtsvliegtuig dat voor de Koninklijke Luchtmacht de opvolger van de F16 is. Recente Amerikaanse overheidsrapporten spraken niet alleen over een verdere stijging van de kosten (en dus van de aanschafprijzen), maar maakten ook duidelijk dat bij elke nieuwe test nieuwe (technische) problemen boven komen drijven. Zo zouden er voortdurend fouten in de software ontdekt worden. Daarbij ligt het project hopeloos achter op schema en is inmiddels veruit het duurste militaire project ooit.

De nieuwe Canadese regering besloot het zinkende schip te verlaten en af te zien van de geplande koop van JSF-toestellen. Nederland zet de keuze voor het omstreden toestel echter door. Daar lijkt vooral de wapenindustrie baat bij te hebben. Begin januari kreeg het Eindhovense KMWE/DutchAero een tienjarig contract toegekend voor de fabricage van motoronderdelen voor de JSF. Met het contract zou zo'n 20 miljoen dollar gemoed zijn.

Europees Parlement stemt voor wapenembargo Saoedi-Arabië

Op donderdag 25 februari 2016 stemde het Europees Parlement met een ruime meerderheid voor het instellen van een wapenembargo tegen Saoedi-Arabië. Een groot aantal mensenrechten-, vredes- en anti-wapenhandelorganisaties zetten zich al maanden in voor zo'n embargo.

De stemming in het Europees Parlement is vooral een belangrijk politiek signaal. Het heeft geen bindende werking, alleen de Raad van Ministers kan op EU-niveau tot een embargo komen. Het

is de vraag of dat gaat gebeuren, de Britse premier Cameron heeft zich bijvoorbeeld fel tegen een stop op wapenexport naar Saoedi-Arabië uitgesproken. Ook de Nederlandse regering is niet voor een embargo. Saoedi-Arabië maakt zich intussen wel zorgen over de uitslag van de stemming. Voorafgaand aan de stemming hebben vertegenwoordigers van het land zwaar gelobbyd om het amendement waarin het embargo wordt voorgesteld van tafel te krijgen.